

GÁRDONYI ZOLTÁN REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA és AMI

4110. Biharkeresztes, Damjanich u. 21.

Telephely: Biharkeresztes, Kossuth u. 52.

Telefon: 06-54-431-258

Telephely: 06-30-2495215

Email cím: gardonyi.zoltan.iskola@reformatus.hu

Honlap: www.gardonyirefi.hu

Versenyző iskola neve:	
Versenyző iskola települése:	
Versenyző iskola címe, elérhetősége:	
Csapat neve:	
Csapattagok:	
Felkészítő pedagógus neve:	
Felkészítő pedagógus elérhetősége:	

„A SZELÍDEK ÖRÖKSÉGE”

ISTEN LENYŰGÖZŐ TEREMTMÉNYEI

Felső tagozat

2022-2023

II. forduló

A II. forduló megoldásainak visszaküldési határideje **2023. február 10.**

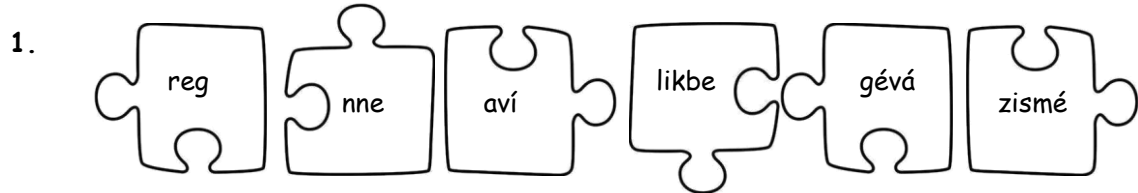
Elérhető pontszám: 143

Jó munkát kívánunk! 😊

2. feladat

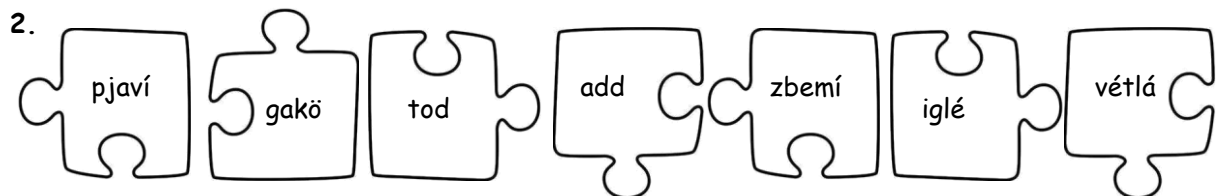
A vizek hangja

Vízzel kapcsolatos közmondásokat, szólásokat rejtenek a puzzle darabkák. Rakjátok sorba őket, írjátok le a közmondást/szólást helyesen, majd adjátok meg a jelentésüket is! (A puzzle darabkákon nincs nagybetű, írásjel, szóhatár.)

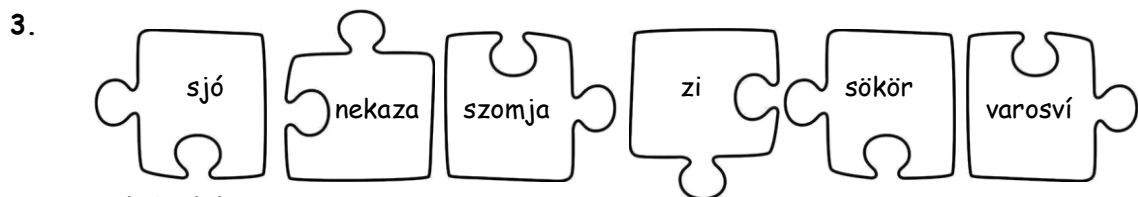
Közmondás/szólás: _____

Jelentése: _____

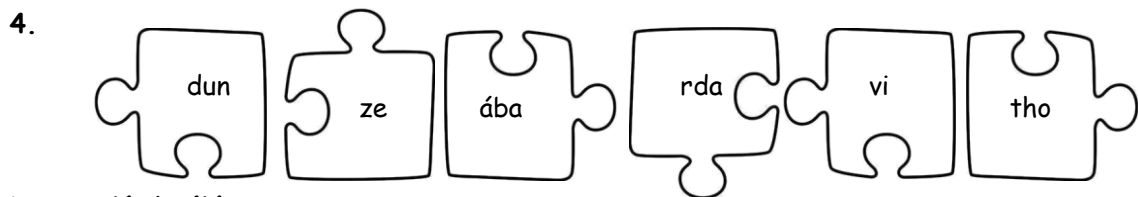
Közmondás/szólás: _____

Jelentése: _____

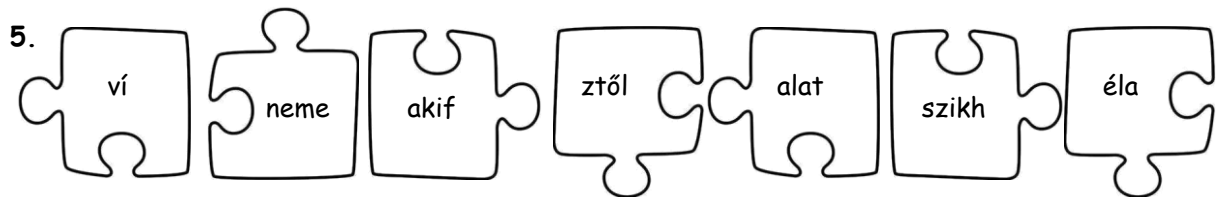
Közmondás/szólás: _____

Jelentése: _____

Közmondás/szólás: _____

Jelentése: _____

Közmondás/szólás: _____

Jelentése: _____ 10/

3. feladat

Életút

Amikor vásároltok egy kartondobozos üdítőt vagy tejet, a doboz hosszú utat jár be, amíg az asztalotokra kerül, és ha kiürül, utána sem ér véget az „élete”.

A doboz következő „életszakaszait” számozással állítsátok helyes sorrendbe!

_____ a dobozok megtöltése

_____ bálázás

_____ a kitermelt fa szállítása

_____ a megtöltött dobozok szállítása a boltokba

_____ újrahasznosított papírból készült termékek

_____ vásárlás

_____ szelektív gyűjtés

_____ fakitermelés

_____ papír újragyártása

_____ italos doboz gyártása

_____ szelektíven gyűjtött hulladék szállítása

_____ papírgyártás

_____ fogyasztás

4. feladat

Bibliai botanikus kert

A képek alapján ismerjétek fel a bibliai növényeket! Nevezzétek meg őket!
Írjátok le, hogy hol található a Bibliában az adott növény! Amennyiben több helyen is olvashatunk róla, egy helyet jelöljétek! (Elég a nagy részt megnevezni: pl. Mózes könyve, Lukács evangéliuma...)

1.

Növény neve: _____

Bibliai helye: _____

2.

Növény neve: _____

Bibliai helye: _____

3.

Növény neve: _____

Bibliai helye: _____

4.

Növény neve: _____

Bibliai helye: _____

Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és AMI
A Szelídek öröksége II. forduló - felső tagozat

Növény neve: _____

Bibliai helye: _____

Növény neve: _____

Bibliai helye: _____

Növény neve: _____

Bibliai helye: _____

Növény neve: _____

Bibliai helye: _____

Növény neve: _____

Bibliai helye: _____

Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és AMI
A Szelídek öröksége II. forduló - felső tagozat

10.

Növény neve: _____

Bibliai helye: _____

11.

Növény neve: _____

Bibliai helye: _____

12.

Növény neve: _____

Bibliai helye: _____

5. feladat

Hol járunk?

A Bibliában számtalan olyan földrajzi hely neve szerepel, amely még ma is létezik. A rejtvényben a meghatározások melletti négyzetekbe nyomtatott nagybetűkkel írjátok be a megfejtést. (Egy négyzetben csak egy betű szerepelhet.) A vastag fekete vonallal kiemelt betűknek fontos szerepe lesz a feladat végén. Azokat meghatározott sorrendben egymás mellé írva a teremtéssel kapcsolatos kifejezéseket kaptok, pl. II./3.-azt jelenti, hogy a II. feladvány megfejtésének 3. betűjére van szükség.

I. A Teremtés könyve 8:4 fejezetében szereplő hegy neve, a hónap 17. napján itt feneklett meg Noé bárkája -

II. Világörökség azonosítója: 1108-001-

III. Koordinátája: é.sz. 36,52' k.h. 39,02' testvérvárosa Alberobello-

IV. Lukács evangéliuma 4:31-44. arról számol be, hogy Jézus ennek a városnak a zsinagógájában tanított-

V. Város Ciszjordánia területén, Jeruzsálemtől 35 km-re északkeletre-

VI. A helyszín szerepel az UNESCO világörökségi javaslati listáján, a görögök szerint Ninosz alapította-

VII. Jónás Isten küldetése elől ide menekül

VIII. Ország-itt található a Szentföld, a bibliai történetek színtere

IX. Izrael legnagyobb édesvízi tava (bibliai neve kell)

X. Kert-Héber nevének jelentése „az olajprés helye „

Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és AMI
A Szelídek öröksége II. forduló - felső tagozat

I./5. II./5. III./5. IV./9.

V./2. VI./5. VII./2.

VIII./4. II./5. IX./2. X./9.

Milyen összefüggés van a 3 megfejtés között?

6. feladat

Hungarikumok

A hungarikum a magyarság csúcsteljesítményét jelölő gyűjtőfogalom, amely olyan megkülönböztetésre, kiemelésre méltó értéket jelez, amely a magyarságra jellemző tulajdonság, egyediség, különlegesség és minőség.

Melyik hungarikumra gondoltunk? Írjátok a helyes választ a vonalra!

1. A Duna-parton fekvő város téltemető, tavaszváró népszokása. A birkabőr-ruhába öltözött, bőrbocskort és bütykös harisnyát viselő emberek fűzfából faragott, hagyományosan állatvérrel festett birkabőr-csuklyás álarccal rejtik el kilétüket, miközben hangkeltő eszközeikkel igyekeznek elúzni a telet.
-

2. Elsősorban az alföldi pásztorok állathajtó és terelő eszköze, mely egy nyélből, és az erre erősített szíjból, vagy fonásból áll. Nyele lehet fából, nádból esetleg acélból.
-

3. A fészkesek családjába tartozó, fehér virágú, illatos gyógynövény. Hazánk egész területén vadon terem, jelentős termőállománya az alföldi szikes területeken van. A meghűléses megbetegedések kezelésének kedvelt gyógynövénye, mely elsősorban gyulladáscsökkentő hatása miatt hasznos.
-

4. Gyapjúból készült felsőruha, elsősorban a pásztorok viselték. A 19. század végére ez lett a legények kötelező öltözetdarabja esküvőre, sőt egyes helyeken csak ebben járhattak lányos házakhoz udvarolni. A legény „véletlenül” ottfelejtette az udvarlása helyszínén, és akinek reggelre kiakasztották ezt a ruhadarabját a tornácra, annak más lányos ház után kellett néznie.
-

5. A citerafélék családjába tartozó trapéz alakú húros hangszer, melyet két faverővel ütve szólaltatnak meg. Elsősorban cigányzenekarok fontos tagja, de népi hangszerként is ismert.
-

Gárdonyi Zoltán Református Általános Iskola és AMI
A Szelídek öröksége II. forduló - felső tagozat

6. Tülkösszarvú, párosujjú patás háziállat. Erős, szilárd szervezete jól viseli a szélsőségesebb időjárási viszonyokat, a nagy nyári meleget és a zord hideg telet is. Nagy valószínűséggel a honfoglaló magyarsággal együtt érkezett a Kárpát-medencébe. „Igazi világmárkának” számított, lábon hajtva az ország egyik legnagyobb hasznot hajtó exportcikke volt a XV-XVIII. század között.

7. A 19. század végén alakult ki a tarka, szabadrajzú, térkitöltő hímzés, amelyet lakástextileken, valamint vászon és bőr viseletükön egyaránt alkalmaznak. Az Alföld északi részéről ered, szűkebben Mezőkövesd, Szentistván és Tard térségéből.

8. Magyarország legelterjedtebb fája, idegenhonos fajból lett hungarikum. Ültetésének fő célja a mozgó homok megkötése volt. Az utóbbi évtizedekben az éghajlatváltozás folytán felerősödő elsivatagosodás elleni küzdelemben kiemelkedő szereppel bír. A legjobb minőségű mézet szolgáltató méhlegelő, amely számos írónkat és költőnket is megihlette, a magyar táj jellegzetes eleme.

9. Rövid életű kecses rovarunk, a kérész látványos rajzása, mely védett természeti- és tájérték. Nem csak hazánkban, de világviszonylatot tekintve is egyedülálló a különleges természeti jelenség. A rovarok tömeges násztánca jellemzően a Tisza hazai szakaszain teljesedik ki minden év júniusának közepén.

10. Az erdélyi magyarság, különösen a székely vidék ünnepi sütemény, hosszúkás, henger alakú formája a füstelvezetésre használt kürtőre emlékeztet. Első írásos receptje gróf zabolai Mikes Mária 1784. évi erdélyi szakácskönyvében található.

7. feladat

Egy kis édesség

A cukoripar két legnagyobb mennyiségben felhasznált nyersanyaga a cukornád és a cukorrépa. A cukornád termesztése 4-7. században kezdődött Indiában. A 6. században Perzsiában (mai Irán) és a Közel-Keleten folytatódott a termesztés elterjedése. Ezt követte Egyiptom, majd Spanyolország, később a Karibi-szigetek, Mexikó, majd Brazília. A cukornád szárából nyerjük a szacharózt.

A cukorrépa a mérsékelt éghajlati övezetben őshonos. Legnagyobb termelői között van Oroszország, Németország és Franciaország. Mélyre hatoló karógyökeréből nyerjük a szacharózt.

A cukor fogyasztása kezdetben kevesek kiváltsága volt, az ára vetekedett a drága fűszerekével.

1. Miért alkalmas a cukorrépa is a cukor előállítására? Karikázzátok be a helyes válasz betűjelét!
A. Ugyanott él, mint a cukornád.
B. Ugyanúgy néz ki, mint a cukornád.
C. Ugyanazt a cukorforrást tartalmazza, mint a cukornád.
D. Ugyanaz a növény, mint a cukornád. 1/

2. Milyen cukor van a cukorrépában? Vegyük „szemügyre” alaposan a kérdést!

A cukornád legfontosabb vegyülete a nádcukor, más néven a szacharóz, kémiai képlete $C_{12}H_{22}O_{11}$. Répacukor néven ugyanez a vegyület vonható ki a cukorrépából. Ez a vegyület a szénhidrátok közé tartozik. Ez a név abból a régi mára már megcáfolt elképzelésből ered, hogy a szénhidrátokban víz van. Ezt abból következtették ki, hogy a szénhidrátokban a hidrogén és az oxigén atomok olyan arányban vannak jelen, mint a vízben (H_2O). Az alábbi vegyületek közül melyek szénhidrátok még?

A vegyület neve	A vegyület képlete	Szénhidrát-e?
szőlőcukor	$C_6H_{12}O_6$	
ribóz	$C_5H_{10}O_5$	
aceton	C_3H_6O	

3/

3. Hány gramm cukor energiájának felel meg egy szelet krémes, ami 1595 kJ energiát tartalmaz? 100 gramm cukor energiatartalma 1619 kJ.

3/

8. feladat

Tippeld meg!

Karikázzátok be a helyes válasz betűjelét!

1. Hol fúj a vázsonyi szél?

- a) az Alföldön, délkelet felől
- b) a Bakony felől a Balaton medencéje felett
- c) folyó méretű felszíni vízfolyások mentén, a folyásiránynak megfelelően
- d) a Duna és a Tisza között, északi irányban

2. Hány méter magas az Alföld legmagasabb pontja a Hoportyó?

- a) 75 méter
- b) 34 méter
- c) 183 méter
- d) 310 méter

3. Körülbelül hány százaléka Magyarország területe Európa területének?

- a) 8%-a
- b) 7%-a
- c) 4%-a
- d) 1%-a

4. Mi az egerszalóki Sódomb?

- a) egy, a bányászattal láthatóvá tett különleges kősfelszín
- b) öntözés következtében másodlagos szikesedés miatt lecsupaszodott domboldal
- c) egy hőforrás által kiépített mészkőlerakódás
- d) a legnagyobb magyarországi mesterséges domb

5. Mi a Mecsek legjellemzőbb kőzete?

- a) mészkő
- b) bazalt
- c) csillámpala
- d) riolit

6. Körülbelül milyen távolságra van Makó Jeruzsálemtől légvonalban?

- a) 1024 km-re
- b) 2600 km-re
- c) 750 km-re
- d) 2040 km-re

7. Mikor csatlakozott Magyarország az Európai Unióhoz?

- a) 1981-ben
- b) 1998-ban
- c) 2004-ben
- d) 2007-ben

8. Jelenleg melyik országhoz tartozik a Ferenc József-föld?

- a) Oroszországhoz
- b) Németországhoz
- c) Spanyolországhoz
- d) Dél-Afrikai Köztársasághoz

9. Melyik elnevezés nem tükrözi a valódi termesztési szokásokat?

- a) békési egres
- b) gönci barack
- c) hevesi dinnye
- d) szabolcsi alma

10. Melyik tó tengerszem?

- a) Szelidi
- b) Orfúí
- c) Feneketlen
- d) Megyer-hegyi

11. Hol találhatóak a Kisamerika névvel illetett barlanglakások?

- a) a Bükkben
- b) a Szigetközben
- c) a Soproni-hegységben
- d) a Mecsekben

12. Melyik tájon a legkevesebb a napsütéses órák száma egy évben?

- a) Dunazug-hegyvidék
- b) Alsó-Tisza-vidék
- c) Tokaj-Zempléni-hegyvidék
- d) Alpokalja

13. Melyik volt az alábbiak közül a Margit-sziget korábbi elnevezése?

- a) Királyok szigete
- b) Apáczs-sziget
- c) Futtató
- d) Nyulak szigete

14. Melyik hegység legmagasabb csúcsa a Csóványos?

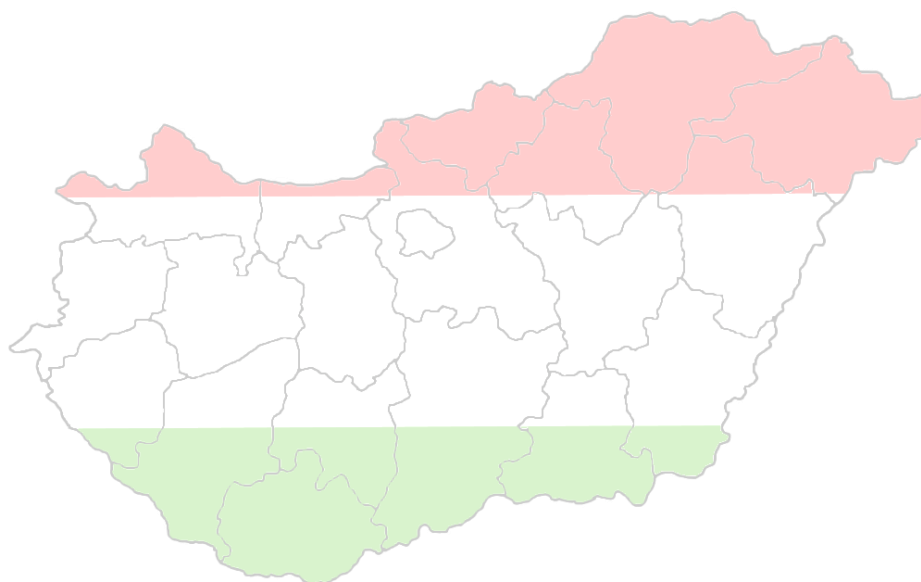
- a) Zempléni-hegység
- b) Bakony
- c) Mecsek
- d) Börzsöny

15. Melyik *nem* igaz az Írott-kő csúcsra?

- a) a csúcsról zúdul alá az Ilona-völgyi vízesés
- b) határpont
- c) az Alpokalja legmagasabb magyarországi pontja
- d) az Országos Kéktúra nyugati végpontja

16. Melyik szilaalakzat *nem* létezik az alábbiak közül?

- a) Nagy Péter-mennykő
- b) Szamár-kő
- c) Itató szikla
- d) Thirring-sziklák

9. feladat

a) Banán vagy narancs?

vagy

A csodakert fái 25 banán és 30 narancs van. Egy-egy alkalommal két gyümölcsöt veszünk le: ha egyformákat vettünk le, akkor egy narancs nő helyettük; ha különbözőket vettünk le, akkor egy banán nő. Utolsónak milyen gyümölcs marad?

b) Lovag a pácban

A nemes lovag és a gonosz varázsló beszélgetnek. A gonosz varázsló egy különös feladványt ad a loagnak. Ha sikerül megfejtenie, elengedi fogságából, ha nem meghal.

V: - Van nekem három fiam. Találd ki, hány évesek! Annyit segíték, hogy életkoruk szorzata 36.

L: - Hát ebből még nem tudtam kitalálni.

V: - Hármójuk korának összege éppen annyi, ahány üveg van az asztalon.

A nemes lovag odanéz, és megszámolja, hány üveg van az asztalon.

L: - Még mindig nem tudom megmondani.

V: - Azt még elárulom, hogy a legkisebb fiamnak kék a szeme.

Nos, nemes lovag, Tudod a megoldást?

10. feladat

Rajzban mondom el

Készítsétek el a teremtés 6 napjának leprellőjét!

